

Teşkilâtı Esasiye kanunu

(Ceridei Resmîye ile neşir ve ilâm: 7 şubat 1337 - No. 1)

No.
85

Mevaddı esasiye

BİRİNCİ MADDE — Hakimiyet bilâkaydüşart milletindir. İdare usulü halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir.

İKİNCİ MADDE — İcra kudreti ve teşri salâhiyeti milletin yegâne ve hakikî mümessili olan Büyük Millet Meclisinde tecelli ve temerküz eder.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Türkiye Devleti Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur ve Hükümeti «Büyük Millet Meclisi Hükümeti» unvanını taşır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Büyük Millet Meclisi vilâyetler halkınca müntahap âzadan mürekkeptir.

BEŞİNCİ MADDE — Büyük Millet Meclisinin intihabı iki senede bir kere icra olunur. İntihap olunan âzamn âzalık müddeti iki seneden ibaret olup fakat tekrar intihap olunmak caizdir. Sabık heyet lâhik heyetin içtimasına kadar vazifeye devam eder. Yeni intihabat icrasına imkân görülmediği takdirde içtima devresinin yalnız bir sene temdidi caizdir. Büyük Millet Meclisi âzasının her biri kendini intihap eden vilâyetin ayrıca vekili olmayıp umum milletin vekilidir.

ALTINCI MADDE — Büyük Millet Meclisinin heyeti umumiyesi teşrinisani iptidasında davetsiz içtima eder,

YEDİNCİ MADDE — Ahkâmı şeriyenin tenfizi, umum kavaninin vazı, tadili, feshi ve muahede ve sulh akdi ve vatan müdafaası ilâm gibi hukuku esasiye Büyük Millet Meclisine aittir. Kavanin venizamât tanziminde muamelâtı nâse erfak ve ihtiyacı zamana evfak ahkâmı fıkhiye ve hukukiye ile âdap ve muamelât esas ittihaz kılınır. Heyeti Vekilenin vazife ve mesuliyeti kanunu mahsus ile tâyin edilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Büyük Millet Meclisi, Hükümetinin inkisam eylediği devairi kanunu mahsus mucibince intihapkerdesi olan vekiller vasıtasıyla idare eder. Meclis icrai hususat için vekillere veçhe tâyin ve ledelhace bunları tebdil eyler.

DOKUZUNCU MADDE — Büyük Millet Meclisi Heyeti Umumiyesi tarafından intihap olunan reis bir intihap devresi zarfında Büyük Millet Meclisi Revidir. Bu sıfatla Meclis namına imza vazına ve Heyeti Vekile mukarreratını tasdika salâhiyettardır. İcra Vekilleri Heyeti içlerinden birini kendilerine reis intihap ederler. Ancak Büyük Millet Meclisi Reisi Vekiller Heyetinin de reisi tabiidir.

İdare

ONUNCU MADDE — Türkiye coğrafi vaziyet ve iktisadi münasebet noktai nazarından vilâyetlere; vilâyetler kazalara münkasem olup kazalar da nahiyelerden te-rekküp eder.

Vilâyet

ON BİRİNCİ MADDE — Vilâyet mahalli umurda mânevi şahsiyeti ve muhtariyeti haizdir. Harici ve dahilî siyaset, şeri, adli ve askerî umur, beynelmilel iktisadi münasebat ve Hükümetin umumî tekâlifi ile menafii birden ziyade vilâyata şâmil hususat müstesna olmak üzere Büyük Millet Meclisince vazedilecek kavanin mucibince evkaf, medaris, maarif, sıhhiye, iktisat, ziraat, nafia ve muaveneti içtimaiye işlerinin tanzim ve idaresi vilâyet şûralarının salâhyeti dahilindedir.

ON İKİNCİ MADDE — Vilâyet şûraları vilâyetler halkınca müntahap âzadan mürekkeptir. Vilâyet şûralarının içtima devresi iki senedir. İçtima müddeti senede iki aydır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Vilâyet şûrası, âzası meyanında icra âmiri olacak bir reis ile muhtelif şubati idareye memur âzadan teşekkül etmek üzere bir idare heyeti intihap eder. İcra salâhyeti daimî olan bu heyete aittir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Vilâyette Büyük Millet Meclisinin vekili ve mümessili olmak üzere vali bulunur. Vali, Büyük Millet Meclisi Hükümeti tarafından tâyin olunup vazifesi Devletin umumî ve müşterek vezaifini rüyet etmektir. Vali yalnız Devletin umumî vezaifi ile mahallî vezaif arasında tearuz vukuunda müdahale eder.

Kaza

ON BEŞİNCİ MADDE — Kaza yalnız idarî ve inzabati cüzü olup mânevi şahsiyeti haiz değildir. İdaresi Büyük Millet Meclisi Hükümeti tarafından mansup ve valinin emri altında bir kaymakama mevdudur.

Nahiye

ON ALTINCI MADDE — Nahiye, hususi hayatında muhtariyeti haiz bir mânevi şahsiyettir.

ON YEDİNCİ MADDE — Nahiyenin bir şûrası, bir idare heyeti ve bir de müdürü vardır.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Nahiye şûrası, nahiye halkınca doğrudan doğruya müntahap âzadan tereküp eder.

ON DOKUZUNCU MADDE — İdare heyeti ve nahiye müdürü, nahiye şûrası tarafından intihap olunur.

YIRMİNCİ MADDE — Nahiye şûrası ve idare heyeti kazaî, iktisadi ve malî salâhyeti haiz olup bunların derecatı kavâini mahsusa ile tâyin olunur.

YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Nahiye bir veya bir kaç köyden mürekkep olduğu gibi bir kasaba da bir nahiyedir.

Umumî müfettişlik

YIRMİ İKİNCİ MADDE — Vilâyetler iktisadi ve içtimai münasebetleri itibariyle birleştirilerek, umumî müfettişlik kıtaları vücude getirilir.

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Umumî müfettişlik muntakalarının umumî surette asayişinin temini ve umum devair muamelâtının teftişi, umumî müfettişlik mintakasındaki vilâyetlerin müşterek işlerinde ahengin tanzimi vazifesi umumî müfettişlere mevdudur. Umumî müfettişler Devletin umumî vezaifiyle mahallî idare

relere ait vezaif ve mukarreratı daimî surette murakabe ederler.

Madde münferide

İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren mer'î olur. Ancak elyevm münakit Büyük Millet Meclisi 5 Eylül 1336 tarihli Nıسابı müzakere kanununun birinci maddesinde gösterildiği üzere gayesinin husulüne kadar müstemirren müctemi bulunacağı cihetle işbu Teşkilâtı Esasiye kanunundaki 4 nci, 5 nci, 6 ncı maddeler gayenin husulüne elyevm mevcut Büyük Millet Meclisi adedi mürettebinin sülüsânı ekseriye tiyle karar verildiği takdirde ancak yeni intihaptan itibaren mer'iyülicra olacaktır.

20 kânunusani 1337 ve 10 cemaziyelulâ 1339.

	<i>Tarih</i>	<i>No.</i>	<i>Makam</i>
Büyük Millet Meclisi Riyasetinden tebliği	22 kânunusani 1337	1111	Heyeti Vekile Riyasetine
Meclis zabıt ceridelerindeki müzakerat fikristi	<i>Cilt</i>	<i>Sayfa</i>	
	4	314:223	
	5	291:293,416:439,448:453,462:463,474:484	
	6	141:154,164:188,295:305,389:408,414:438 520:525:558:583	
	7	302:324,353:382,390:416	
İşbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanunlar		364,491	